

Prof. dr Đorđe Nićin ,
Prof. dr Vidosav Lolić,
Mr Dejan Lolić,
Velibor Srdić

Panevropski univerzitet “Apeiron”, Fakultet sportskih nauka, Banja Luka

SPORTSKE AKTIVNOSTI STUDENATA – POTREBA, ŽELJA ILI NEMINOVNOST DANAŠNJEG VREMENA

1. Uvod

Savremeni sociolozi se uglavnom slažu u tome da je nivo sporta najbolji pokazatelj opšte razvijenosti nekog društva. Danas se smatra da je sport nezamenljivo sredstvo za formiranje kulturnih stereotipa, kao i efikasan put ka prevazilaženju krize identiteta i legitimiteta nacije.

Najviši pravni akti svake države, pa tako i Republike Srpske, odnosno BiH, garantuju zadovoljavanje čitavog niza potreba i iz njih proisteklih prava svojih građana. U skladu sa ovom ustavnom obavezom država bi trebalo da definiše oblasti koje imaju takav status, a jedan broj njih da nadležnim zakonima i podzakonskim aktima poveri u nadležnost teritorijalnim jedinicama i jedinicama lokalne samouprave. Sport (fizička kultura) je jedna od takvih potreba, koja sa svojim komplementarnim područjima treba da obezbedi optimalan nivo zadovoljavanja potreba građana u ovoj oblasti. Posebno je to uočljivo u nastojanjima za održavanje i podizanje nivoa zdravstvenog statusa nacije.

Univerzitetsko obrazovanje nezamislivo je bez sportskih aktivnosti studenata, te gotovo ni jedan savremeni Univerzitet u svetu nije bez organizovanih i evaluiranih sportskih aktivnosti studenata. Danas u većini zemalja bivše Jugoslavije, na Univerzitetima (prvenstveno državnim, ali i na privatnim), ne postoji regulisana problematika sportskih aktivnosti studenata, niti se one održavaju (sem nekih studentskih takmičenja). Želja autora ovog rada je da u godini Univerzijade (Beograd, 2009), inicira rešavanje problematike studentskih sportskih aktivnosti, odn. studentskog sporta, polazeći prvenstveno od potreba studenata i društva, a u širem kontekstu zdravog života.

FISU (Međunarodna federacija univerzitetskog sporta) je osnovana u okviru institucija univerziteta u cilju širenja sportskih vrednosti i podsticanja bavljenja sportom u skladu sa akademskim duhom.

Širenje sportskih vrednosti i bavljenja sportom znači i dodavanje jedne nove dimenzije akademskom duhu u pogledu studija, istraživanja i discipline, kroz čvrstu afirmaciju punog humanističkog razvoja pojedinca i, samim tim, društva uopšte. Ovaj razvoj nije samo intelektualni, već i moralni i fizički.

Studentima bi trebalo omogućiti da se u okviru svog univerziteta bave sportom, i to na nivou koji sami odaberu.

Cilj ovog rada je iznošenje i sagledavanje argumenata za uvođenje sportskih aktivnosti studenata u redovne studentske obaveze, sa mogućnošću njihovog evaluiranja (Bolonjska deklaracija), na primeru istraživanja na jednom privatnom univerzitetu u Banja Luci, a na osnovu ispitivanja stavova studenata.

2. Materijal i metode

Istraživanje je realizovano u toku januara-februara 2009. godine na privatnom Panevropskom univerzitetu “Apeiron” u Banja Luci, putem anonimnog anketnog upitnika sa 39 pitanja. Anketari su bila dva asistenta Fakulteta sportskih nauka. Elaboriranje rezultata ovog istraživanja je na nivou pilot istraživanja, s obzirom na to da predstoji šire istraživanje na više privatnih i državnih fakulteta. Ovo su prvi preliminarni rezultati, te njihova obrada nije kompletna, nego je za sada posmatran ceo uzorak, ne uzimajući u obzir pol ispitanka.

Anketom je obuhvaćeno 266 studenata svih godina na 4 fakulteta Univerziteta “Apeiron”.

Uzorak ispitanika je činilo 266 studenata od 1. do 4. godine studija oba pola (145 studenata i 121. studentkinja) i to po fakultetima:

- a) Fakultet sportskih nauka (FSN)-45 studenata
- b) Fakultet poslovne ekonomije (FPE)-73 studenta
- c) Fakultet informacionih tehnologija (FIT)-64 studenta
- d) Fakultet zdravstvenih nauka (FZN)-84 studenta

Osnovna hipoteza ovog istraživanja je da će studenti iskazati pozitivan stav prema uvodjenju-vraćanju sportskih aktivnosti u univerzitetsko obrazovanje i vaspitanje, kako je to nekada bilo na ovim prostorima, kao što je to na gotovo svim Univerzitetima u svetu.

Statistička obrada podataka je uradjena procentnim računom, a značajnost razlika, Roy-evim testom.

3. Rezultati i diskusija

Rezultati istraživanja su prikazani tabelarno i deskriptivno. S obzirom na to da je prostor za prikaz rada ograničen brojem stranica, to se neće prikazati rezultati svih pitanja, odn. odgovora na pitanja, nego samo najinteresantniji, odn. najznačajniji odgovori, preko kojih je moguće testirati postavljenu hipotezu.

a) Grupa pitanja vezana sa telesne aktivnosti studenata

Na pitanje “*Da li ste se aktivno bavili sportom*”, pozitivno je odgovorilo 156, a negativno 110 studenata, što u procentima iznosi 58,5 i 41,5%.

Medjutim, na pitanje “*Da li se sada aktivno bavite sportom*”, svega 18,5% se bavi i dalje, a 81,5% se ne bavi aktivno sportom!

Na pitanje “*Kako dolazite na fakultet na nastavu*”, najviše studenata, preko 41%, dolazi na nastavu automobilom, oko 38% pešice, oko 19,5% autobusom, a nešto preko 1%, biciklom.

Oko 52% studenata u toku dana pešači radi rekreacije, dok oko 48% ne pešači. Od onih studenata koji pešače, oko 17% pešači svaki dan, 3 puta nedeljno pešači oko 13%, a četiri pet puta nedeljno, oko 11,6% studenata. Jedanput ili dva puta nedeljno, pešači oko 8% studenata. Najveći procenat (34%) pešači do 30 minuta dnevno, zatim oko 30% studenata pešači od 30-60 minuta, a oko 24%, preko 60 minuta.

Oko 97% studenata ima mobilni telefon, oko 93% ima sopstveni računar, a oko 43% ima sopstveni automobil, dok 57% studenata nema sopstveni automobil.

b) Grupa pitanja vezana za želje studenata da vežbaju, odn. da imaju telesne aktivnosti na fakultetu.

Na pitanje „*Da li biste želeli da imate obavezne i organizovane sportske aktivnosti na Univerzitetu*“, preko 71% studenata bi to želelo, blizu 28% ne, a više od 1% studenata nije odgovorilo na ovo pitanje. Od onih studenata koji ne bi želeli organizovane aktivnosti na univezitetu, njih peko 63% bi se uključilo u neki sportski ili fitness klub da vežba.

Kada bi studenti iz sportskih aktivnosti dobijali ECTS bodove, to bi im mnogo značilo (preko 76% studenata je odgovorilo afirmativno, a oko 21% negativno, dok oko 3% studenata nije dalo odgovor). U slučaju da se iz sportskih aktivnosti dobijaju ECTS bodovi, tada bi studenti pohađali obaveznu nastavu (oko 70% studenata je odgovorilo potvrdno, a oko 26% odrečno, dok oko 4% studenata nije odgovorilo). Medjutim, ukoliko iz sportskih aktivnosti studenti ne bi dobijali ECTS bodove, tada je procenat onih koji bi pohađali nastavu sportskih aktivnosti, manji (preko 53% bi pohađalo, a preko 40% ne, dok oko 6% studenata nije odgovorilo na ovo pitanje).

Pošto je ova grupa pitanja ključna za dobijanje podataka o mišljenju, odn. stavovima studenata o obaveznim organizovanim sportskim aktivnostima na univerzitetu, to će biti tabelarno prikazani odgovori na dva najvažnija pitanja:

Tabela 1. *Odgovori studenata na pitanje: „Da li biste želeli da imate obavezne i organizovane sportske aktivnosti na Univerzitetu?“*

	Nije odgovorilo	Odgovorilo potvrdno (DA)	Odgovorilo odrečno (NE)
n	3	189	74
%	1.13	71.05	27.82

Tabela 2. *Odgovori studenata na pitanje: “Da li bi Vam značilo kada biste iz sportskih aktivnosti u okviru bodovnog sistema (ECTS), dobili određeni broj bodova? (npr. kao iz drugih predmeta koje imate na fakultetu)”*

	Nije odgovorilo	Odgovorilo potvrdno (DA)	Odgovorilo odrečno (NE)
n	7	203	56
%	2.63	76.32	21.05

Posmatrajući pojedine fakultete i odgovore na dva pitanja (navedena na tabelama 3 i 4), zapaža se da su po fakultetima odgovori slični, odn. studenti pojedinih fakulteta su na pitanja odgovorili slično, dakle potvrdno, u mnogo većem procentu nego odrečno, što je prikazano u tabelama 3 i 4, koje slede.

Tabela 3. *Odgovori studenata na pitanje (po fakultetima)“Ukoliko biste dobijali ECTS bodove, da li biste u tom slučaju pohađali obaveznu nastavu iz sportskih aktivnosti?“*

	Nije odgovorilo		Odgovorilo potvrdno (DA)		Odgovorilo odrečno (NE)	
	n	%	n	%	n	%
FSN	3.	6.7* ¹	39.	86.7*	3.	6.7
FPE	0.	.0	49.	67.1	24.	32.9*
FIT	5.	7.8*	38.	59.4	21.	32.8*
FZN	3.	3.6	60.	71.4*	21.	25.0

¹ Statistički značajna razlika u odnosu na druge fakultete

Iz tabele 3 može se zapaziti da je velika većina studenata po fakultetima zainteresovana da pohađa obaveznu nastavu iz sportskih aktivnosti ukoliko bi dobijali ECTS bodove. Međutim, i ukoliko ne bi dobijali ECTS bodove, studenti su zainteresovani za pohađanje obavezne nastave iz sportskih aktivnosti, što se vidi iz tabele 4.

Tabela 4. *Odgovori na pitanje (po fakultetima) “Ukoliko ne biste dobijali ECTS bodove, da li biste u tom slučaju pohađali obaveznu nastavu iz sportskih aktivnosti?”*

	Nije odgovorilo		Odgovorilo potvrdno (DA)		Odgovorilo odrečno (NE)	
	n	%	n	%	n	%
FSN	5.	11.1*	34.	75.6*	6.	13.3
FPE	2.	2.7	35.	47.9	36.	49.3*
FIT	7.	10.9*	29.	45.3	28.	43.8
FZN	3.	3.6	44.	52.4*	37.	44.0*

Broj studenata koji bi i bez ECTS bodova pohađali obaveznu nastavu iz sportskih aktivnosti je manji, ali ipak značajan, što je i razumljivo, jer motiv kod odgovora na pitanja iz tabele 3 ima značajnu ulogu u opredeljivanju studenata za pohađanje nastave.

Na osnovu napred navedenih podataka i diskusije, postavljena hipoteza je potvrđena.

c) Grupa pitanja o teorijskim znanjima i konkretnim telesnim aktivnostima

Studenti znaju da se olimpijske igre održavaju svake četvrte godine (oko 88%), znaju da navedu 6 kolektivnih sportskih igara (oko 70%), a takodje i 4 individualne sportske grane (oko 76%). Slabije je znanje vezano za broj igrača koji igraju fudbal, košarku, rukomet i vaterpolo (oko 56% studenata je tačno odgovorilo).

Na pitanje „*Da li znate da plivate*“? čak preko 93% studenata je odgovorilo da zna da pliva, ali da bi želelo da nauči tehnike plivanja (preko 78% studenata).

Zanimljivo je da svega oko 34% studenata zna da skija, a da bi preko 62% studenata želelo da nauči da skija, što je možda neočekivano, s obzirom na to da u BIH postoje odlični uslovi za skijanje. Verovatno se radi o generacijama koje su za vreme rata bile onemogućene da idu na skijanje iz razumljivih razloga.

Da zna da vozi bicikl, izjasnilo se preko 98% studenata, da zna da vozi rolere nešto preko 50%, a da zna da kliže, preko 36% studenata.

Na pitanje „*Da li ste zainteresovani za aktivnosti u prirodi-planinarenje, skokovi u vodu, ronjenje, rafting, alpinizam, veslanje*“ i sl., potvrdno je odgovorilo preko 81,5% studenata.

„*Da li biste kao student ispred Univerziteta učestvovali na univerzitetskim sportskim igrama*“? Potvrdno je odgovorilo preko 63% studenata, što ukazuje na želje studenata da se takmiče, ali i na to da žele da zastupaju univerzitet na kome studiraju.

Iz svega rečenog, očigledno je da su studenti svesni značaja i uloge sportskih aktivnosti i da žele da ih upražnjavaju organizovano na Univerzitetu. Na društvu i stručnjacima sportskih nauka je da tu okolnost uvažuje i da akademskim građanima omogućuje da se bave sportskim aktivnostima. Privatni Panevropski univerzitet „Apeiron“ iz Banja Luke je načinio prve korake u realizaciji ove ideje.

4. Zaključak

* Istraživanje je realizovano u toku januara-februara 2009. godine na privatnom Panevropskom univerzitetu “Apeiron” u Banja Luci, putem anonimnog anketnog upitnika sa 39 pitanja.

* Uzorak ispitanika je činilo 266 studenata od 1. do 4. godine studija oba pola (145 studenata i 121. studentkinja) i to po fakultetima:

- e) Fakultet sportskih nauka (FSN)-45 studenata
- f) Fakultet poslovne ekonomije (FPE)-73 studenta
- g) Fakultet informacionih tehnologija (FIT)-64 studenta
- h) Fakultet zdravstvene nege (FZN)-84 studenta

* Od ukupnog broja studenata, svega 18,5% se bavi, a 81,5% se ne bavi aktivno sportom!

* Preko 71% studenata bi želelo da ima obavezne i organizovane sportske aktivnosti na Univerzitetu“, blizu 28% ne, dok oko 1% studenata nije odgovorilo na ovo pitanje.

* Kada bi studenti iz sportskih aktivnosti dobijali ECTS bodove, to bi im mnogo značilo (preko 76% studenata je odgovorilo afirmativno, a oko 21% negativno, dok oko 3% studenata nije dalo odgovor).

* Preko 93% studenata zna da pliva, ali bi 78% studenata želelo da nauči tehnike plivanja.

* Preko 81,5% studenata je zainteresovano za aktivnosti u prirodi-planinarenje, skokovi u vodu, ronjenje, rafting, alpinizam, veslanje i sl.

* Oko 63% studenata bi ispred Univerziteta učestvovalo na univerzitetskim sportskim igrama, čime su iskazali svoj stav da žele da zastupaju univerzitet na kome studiraju.

5. Literatura

1. Djurić, Dj. (1981): *Uticaj sistematskog telesnog vežbanja na neke konativne dimenzije i stavove studenata Novosadskog univerziteta*, FFK, Novi Sad.
2. Jocić, M. (1980): „Fizičko vaspitanje studenata Univerziteta u Nišu“, *Fizička kultura*, Beograd 2:132.
3. Juras, V. (1980): „Utjecaj bavljenja sportom na promjene nekih vrijednosti stavova kod studenata“, *Zbornik radova II simpozijuma fizičke kulture studentske omladine*, Niš, 25-27, IX
4. Kovač, J., Djurić, Dj., Patarić, S. (1984): „Motivi i stavovi studenata prema fizičkom vaspitanju i sportu“, *Zbornik radova III simpozijuma „Fizička kultura studentske omladine*, Novi Sad.
5. Radovanović, Dj. (1982): „Fizička kultura na jugoslovenskim univerzitetima“, *Fizička kultura*, 2, Titograd.
6. Radovanović, Dj. (1987): *Fizička kultura studentske omladine*, Univerzitetska riječ, Nikšić

SPORT ACTIVITIES - A NEED, A WISH OR UNAVOIDABLE FACT TODAY

The present school system in the most countries of the World contains as planned and systematic students and learners activity among others subjects also the physical education (in some countries it is called sport, physical activity etc.)

University education cannot be imagined without sport activities of the students and almost every modern University of the world has organized and evaluated sport student activities. Today in the most countries of ex Yugoslavia there isn't regulated problematics concerning sport activities of Universities (both state and private), and it is held on it (except in some student competitions).

The main goal of the authors of this study is that in the year of Univesity Games (Belgrade 2009), they initiate the resolution of problematics concerning sport activities i.e. student sport, beginings from the needs of the students and community, and healthy life in general.

The further aim of this study is presentation and observation of arguments for invloving sport student activities in regular student duties with possibility of their evaluation (Declaration of Bologna), on the example of a research at a private University in Banja Luka, and on the basis of examining the student opinions.

Sample of examined people will be the students of 5 Faculties of Paneuropean University "APEIRON" Banja Luka and the data will be achieved by questionnaire.

Keywords: sport student activities, opinions.

"Dan", 22. decembar 2008.

НАУЧНИ СКУПОВИ ЦРНОГОРСКЕ СПОРТСКЕ
АКАДЕМИЈЕ НЕЋЕ СЕ ОДРЖАТИ У БИЈЕЛОЈ

Нова дестинација због реновирања „Делфина“

Иако су организатори научних скупова Црногорске спортске академије – петог Конгреса и шесте научне конференције били заказали њихово одржавање за почетак април наредне године у хотелу Делфин ипак се они неће одржати у Бијелој. Због реновирања хотела Делфин, научни скупови ЦСА ће након три узастопне

године у Бијелој и коначно, након Бара и Котора, гдје је било прво и друго окупљање, у планираном термину бити одржан такође негде на Црногорском приморју. Организатори имају повуде из Улицња, Херцег-Новог, Будве и Тинта, а дефинитивно ће се у наредних неколико дана одлучити за најбољу дестинацију. Т.Б.